

'אוכל לבניו מכספי מעשר'

משיב כהלכה

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה! (הגרלה על דעת רבני המכון)

הפרס השבוע: 100 ₪

שאלה: האם בזמננו יש חיוב לתת מעשר כספים, או לא? ואיזה ברכה מובטח למפריש מעשר כספים כדן?

האם חיוב ניתנת מעשר כספים הוא מן התורה, או מדרבנן בלבד, או "מנהג שנהגו בעלי נפש מישראל וראוי לנהוג כך".

נאמר **במלאכי** (פרק ג פסוק י') **הביאו את קל הפעשך אל בית האוצר**

יְהִי טָרֵף בְּבֵיתִי וּבְחֻמִּי כָּאֵם בָּזְזָת אֶמֶר ה' צִבְקוֹת אִם לֹא אֶפְתָּח לָכֶם אֶת אֲרֻבוֹת הַשָּׁמַיִם וְהַרְיִקְתִּי לָכֶם בְּרִיקָה מִפְּסוּקֵי זֶה עַד כִּי יֵי: שְׂבִתוֹמוֹת לְמוֹדֵים חוֹל, שְׂבִתוֹמוֹת וּמַעֲשֵׂי מוֹתוֹת לְנִסּוֹת אֶת הַקֶּבֶד, שִׁשְׁלַח בְּרִכָּה לְמַפְרִישׁ כֶּדֶן, הָאֵם גַּם בְּמַעֲשֵׂר כִּסְפִים נִאֲמַר כָּלל זֶה?

תשובות ניתן להעביר עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחת האפשרויות הבאות:

- בטלפון 02-5377085 שולח 4
- בעמדות 'נדריים פלוס', קופת 'עומק הפשט'
- תיבת 'עומק הפשט' בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים
- במסך מספר 6507823 1532
- במייל 5047867@gmail.com

שם הזוכה בהגרלת הגיליון הקודם (215) על סך 100 ₪ נא אברהם שיניין הי"ו תלמוד תורה 'תורת העמק' ירושלים'

המדור השבוע נודב לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי זונדל בן רבי אליהו צבי קרויזר זצ"ל בעל 'אור החמה' נלב"ע ח' אייר תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

חיוב האב לזון את בניו

בגיליון הנוכחי יתבאר האם מותר לקנות אוכל לבניו ובנותיו מכספי מעשר כספים, שהרי כל משפחה ובפרט אם היא ברוכת ילדים, צורכת מזון בכמויות גדולות והוצאות הפרנסה מרובות, ויש לדון אם אפשר לקנות מכספי מעשר, מצד שאינו מחויב לזון בניו הגדולים, ומאכילם בתורת צדקה, או שנאמר, כיון שדרך האב לרחם על בניו, ואינו נותן להם אוכל משום צדקה, אינו רשאי להאכילם מכספי מעשר.

תחילה יתברר, שחיוב האב לפרנס את בניו מתחלק לשלושה גילאים, (א) קטנים עד גיל שש (ב) מגיל שש ועד שיגדלו (ג) אחרי שיגדלו. ובהמשך יובא הוראת פוסקי זמננו מהי ההנהגה הראויה למעשה.

1. גילאים שונים בחיוב פרנסה לבניו

פחות מגיל 6: מבואר בגמ' (כתובות דף סה:), אף על פי שאין אדם מחויב לזון את בניו ובנותיו כשהם קטנים, אבל מחויב לזון את ילדיו כשהם קטני קטנים. עד כמה עד בן שש. וביאר רש"י (ד"ה יוצא) את הטעם, מצד שעד בן שש הבן צריך סיוע מאמו, וכשם שהבעל זן את אמו כך זן את בנה עמה. וכתבו **התוס'** (ד"ה אבל זן) שבקטן ממש כופין אותו לזון, אבל יותר מגיל שש אין כופין אותו, ורק מביישים אותו ברבים

כמבואר בגמ' 'כפו ליה אסיתא' (כופים) ומכתשת ועומדים עליה, ומכריזים על איש זה שהוא רע מן העורבים, שאינו חס על בניו. רש"י.

מגיל 6 עד

שיגדלו: מבואר בגמ' (כתובות דף מט:), מתקנת אושא שיהיה האדם זן את בניו ובנותיו הקטנים (עד שיביאו שערות. רש"י). ואם לא רצה מביישים אותו ברבים, אבל אין כופין אותו לזונם אחר שש. וכתבו **התוס'** (ד"ה כשהם קטנים) אבל קטני קטנים חייב לכל הדעות (כמבואר בדף סה:).

לזכרון עולם בהיכל ד'

זכות הופעת הגיליון הונצח לעילוי נשמת האשה החשובה והצדקנית

מרת גיטל בת רבי מרדכי קרליבך ע"ה

נלבce ט"ז ניסן תשע"ט

ת.נ.צ.ב.ה.

לתרומות והנצחות

חייג עכשיו 02-5377085

שולח 8

והבנות לא יתבזו לבקש פרנסתן, וי"ז יוכלו להתחנך לנהוג בדרך ישרה, וזה נקרא 'עושה צדקה בכל עת'.

פירוש נוסף מביא בדרך אמונה (ביאור ההלכה ד"ה הגדולים), בשם **גמ' באר אברהם** (הלכות מתנות עניים פרק י הלכה טז), שהרמב"ם התכוין לגדולים כפשוטו אחרי גיל 12 לבת ו-13 לבן, שאז אין חיוב לזון אותם אלא משום צדקה, ועושה צדקה בכל עת זה הזן בניו ובנותיו הקטנים היינו לפני תקנת חכמים, ויתכן שגם אחרי התקנה מקיים מצות צדקה אם נותן לילד מעל גיל 6, למרות שחייב לתת כיון שסוף סוף אין כופים על כך. ומכל מקום אי אפשר לתתו מכסף שהופרש לצדקה או מעשר כספים, וסיים על כך בדרך אמונה, שאם כן גם פחות מבין 6 כיון שמהתורה פטור ורק חכמים חייבוהו, יקיים בכך מצות צדקה, והניח בצ"ע לשון הרמב"ם.

חשוב לציין למה שכתב **בערוך השלח** (סעיף ז) למרות שכתוב בגמ' שזה צדקה, מכל מקום אין זה בכלל צדקה ממש, ועל צד הדרש אמרו חז"ל כן כלומר דגם זה מצוה, אבל חלילה לחשוב זה בכלל צדקה.

קשה, מדוע הוסיף הרמב"ם על הגמ' שנחשב צדקה, כדי ללמד את הבנים תורה ולהנהיג הבנות בדרך ישרה, ופירש **הג"ר יעקב ישיעיה בלויא זצ"ל** (בספרו צדקה ומשפט פרק ג הערה כו), שדוקא אם נותן למטרה זו, אבל כשנותן לבניו סתם אינו בתורת צדקה. עוד יש לומר שהרמב"ם איירי כשאין הבן עני ממש, אלא נותן לו להרווחה כדי לקרבו, וקמ"ל שגם זה נקרא צדקה.

3. האם מותר לעשות מצות מכספי מעשר?

מותר לתת לבניו: כתב **הרמ"א** (סימן רמט סעיף א), בשם **המהרי"ל** (הלכות ראש השנה), שאסור לתת מכספי מעשר, נרות לבית הכנסת או שאר דבר מצוה אלא יתנונו לעניים. **הש"ך** (ס"ק ג) מביא דברי **המהרי"ל והדרישה** בשם **תשובת מהר"ם**, שמותר לתת מעשר לכל דבר מצוה, שלא היה עושה בלי זה. ודעת **המהר"ם מרונטנובורג** (שו"ת סימן עה), שמותר לתת מעשר לבניו הגדולים שאינו חייב לטפל בהם, דאפילו לאביו עני מותר כל שכן לבניו. ומותר אפילו יש בידי יכולת לפרנס ממקום אחר, שהרי הוי צדקה כמבואר בסימן רנא סעיף ג.

וכן נוקט **התשב"ץ** (שו"ת חלק ב סימן קלא), שסכפי מעשר הוא רק לעניים, ואם יש לו בנים ומפרנסם בניו קודמים, כמבואר בספרי (פרשת ראה פסוק טז) ענייך ועניי עירך ענייך קודמין, ונקראים עניים כמבואר בגמ' (כתובות דף ג). עושה צדקה בכל עת זה הזן בניו ובנותיו הקטנים. וכן כותב בפירוש **רבינו חיים בן עטר** בספרו **ראשון לציון** (תחילת סימן רמט) שמותר לשלם הוצאת בניו ממעשר.

אסור לתת לבניו: דעת **הט"ז** (סימן רמט ס"ק א), ו**החוטא יאיר** (השטמטות דף רעא סימן רכד), שאסור לתת לבניו הקטנים מכספי מעשר, ולמרות שמגיל 6 אומרת הגמ' שנחשב צדקה מכל מקום כיון שמחויב לפרנסם הרי זה כפורע חובו מן הצדקה.

כוונת הש"ך: **בשו"ת אגרות משה** (יו"ד חלק א סימן קמג), ו**ובשו"ת שבת הלי** (חלק ה סימן קלג), ועוד אחרונים, הבינו דברי הש"ך כפשוטו, שמותר לפרנס מגיל 6 מכספי מעשר, ונחלק על הט"ז שאסור לפרנס בניו מעל גיל 6

וכן נפסק **ברמב"ם** (הלכות אישות פרק יב הלכה יד) ו**בשו"ע** (אבן העזר סימן עא סעיף א) כשם שאדם חייב במזונות אשתו, כך הוא חייב במזונות בניו ובנותיו הקטנים, עד שיהיו בני שש שנים, מכאן ואילך מאכילין עד שיגדלו, בתקנת חכמים, ואם לא רצה גוערין בו ומכלימין אותו ופוצרין בו, אם לא רצה מכריזין עליו בציבור, ואומרים עליו אכזרי הוא ואינו רוצה לזון בניו, והרי הוא פחות מעוף טמא שהוא זן את אפרוחיו, ואין כופין אותו לזונם אחר שש.

והביא **בחלקת מחוקק** (אבן העזר סימן עא ס"ק א) מחלוקת ראשונים מאיזה דין חייב לזון את בניו עד גיל שש, דעת **הר"ן** כשם שחייב אדם לזון את אשתו, כך חייב לזון את בניו. ודעת **הרא"ש** שאין הבן נגרר אחר אמו, אלא הוא חייב עצמי. ונפק"מ כשמתה אשתו.

אחר שגדלו: **הטור** (סימן עא) כותב 'וזנין אותן עד שיגדלו'. מדייק **הדרישה** (אבן העזר סימן עא אות ג), משמע שאחרי שגדלו אין חייב האב לזון את בניו ובנותיו. וקשה, הרי בהלכות צדקה נפסק **בשו"ע** (יו"ד סימן רנא סעיף ד) שכופין את האב לזון את בנו עני ואפילו הוא גדול, וכופין אותו יותר משאר עשירים שבעיר, וכתב **הרמ"א** (שם) בשם **המרדכי** (ברכות פרק א) שהוא הדין שאר קרובים. ותירץ שודאי אם ידוע שהבן אין יכול להתפרנס ממעשה ידיו, צריך להאכילו שלא ימות ברעב, אלא שבדרך כלל עד שיגדלו אין לבנים הכנסות, ולכן כופים את האב לפרנסם.

ואחר שגדלו יכול האב לומר לבניו, שיתפרנסו ממעשה ידיהם או ישאלו על הפתחים. אבל אם ידוע שאין להם אפשרות להתפרנס לבד, על זה אמרו בהלכות צדקה שהאב חייב יותר משאר עשירים או קופה של צדקה. ומכאן זה מצדד, שצריך לפרנס את הבת גם אחרי שגדלה כשעדיין נמצאת אצל אמה, שאינה מתפרנסת ממעשה ידיה בצעירותה, משום כל כבודך בת מלך פנימה (תהלים פרק מ פסוק ד).

2. צדקה לבניו ובנותיו

צדקה בכל עת: עוד מבואר בגמ' (כתובות דף ג), **אֲשֶׁרִי שְׁמִרִי מִשְׁפָּט עֲשֵׂה צֶדֶק בְּכָל עֵת** (תהלים פרק קו פסוק ג), וכי אפשר לעשות צדקה בכל עת, דדרשו רבותינו שביבנה, ואמרי לה רבי אליעזר: זה הזן בניו ובנותיו כשהן קטנים. ופירש **רש"י** (ד"ה זה), והיא צדקה שאינו חייב עליה בהם. וביאר **הבית יוסף** (יו"ד סימן רנא) שהגמ' עוסקת בקטנים מעל גיל שש, כי בפחות מגיל שש חייב במזונותיהם, כמבואר בגמ' (כתובות דף סה:).

מאמר זה, הובא להלכה **ברמב"ם** (מתנות עניים פרק י הלכה טז), ו**בשו"ע** (יו"ד סימן רנא סעיף ג), הנותן לבניו ובנותיו הגדולים, שאינו חייב במזונותיהם, כדי ללמד את הבנים תורה ולהנהיג הבנות בדרך ישרה, הרי זה בכלל צדקה. ופירש **הש"ך** (ס"ק ד') שהיינו שהבנים גדולים מבן שש.

וכתב **בדרך אמונה** (מתנות עניים פרק י הלכה טז ס"ק נה נו), בשם **האחרונים**, שהיינו יותר מבן שש שאין כופין אותו לזונם, ולכן נחשב צדקה, וכל שכן גדולים ממש שנחשב צדקה, בתנאי שצריכים לכך, כלשון הרמב"ם כדי ללמד וכו', שעל ידי שהאב זן אותם, יוכלו הבנים ללמוד

אפילו לבניו הגדולים אסור. וציון לדברי הרמ"א (סימן רנג סעיף א), שאסור לתת כספי צדקה לבנים של עשיר, אפילו שהם גדולים אם סמוכים על שולחן אביהם. ופירש **בביאור הגר"א** (ס"ק ד) כי הלכה כר' יוחנן (ב"מ דף יב:) שמציאתו לאביו, והוי כנותן לאביו.

בזמננו לא יתן לבניו: על דרך זה, מחדש הג"ר משה **פינינצו** שאין צ"ל (אגרות משה י"ד חלק א סימן קמג), שבזמננו ברוב בני אדם, ובפרט במדינתנו שדרים ביחד, גם הש"ך מודה שאינו יכול לזון בניו הקטנים מכספי מעשר, שהאב חייב לזון את בניו אף שהם יותר ממש מדין מזונות אשתו, שאין יכול לומר לאשתו שתאחזקת ולא תתן להם מזונות, וגם כשיגדלו חייב, עד שיגיעו לגיל שהדרך שהולכים להרוות. ואם דרך המשפחה שאין הולכים להרוות עד הנישואין, חייב במזונותיהם כל זמן שדרים ביחד, ואין יכול לזונם מכספי מעשר, דהוי כפוער חוב מהמעשר. ודברי הש"ך בזמן זה, שייך רק כשהם לגיל שהדרך שהולכים להרוות לפרנסתם בעצמם.

בזמננו יתן לבניו: ונחלק עליו בתוקף הג"ר **שמואל הלוי וואזנר** צ"ל (שו"ת שבט הלוי חלק ה סימן קלג), שאין לעקור פשוט ההלכה ממקומה, שגם בזמן הזה למעלה מגיל שש הוא רק בגדר צדקה, שהרי לא חילקו הפוסקים אם דר האב יחד עם בניו או לא. ובעצם פלוגתת הט"ז והש"ך הרבה נוטים להט"ז, ויש הסוברים כהש"ך ע"כ עכ"פ לא יוציא רק חלק מפרנסתם מכספי הצדקה.

וכן הורה הג"ר **ניסים קרליץ** שליט"א (באורו צדקה פרק יא הערה קמז) מאחר שכתוב בגמ' ונפסק בשו"ע שזן בניו הגדולים הוי צדקה, אי אפשר להתעלם מכך, ולכן הדחוק בפרנסתו יכול לחשב מזונות בניו הגדולים מכספי מעשר.

לא יעשר את המזונות: והוראת הג"ר **יעקב ישעיה בלויא** צ"ל (צדקה ומשפט פרק ו סעיף ד הערה יא יב), אין פרנסת בניו הקטנים עולה לחשבון המעשר, אבל לבניו הגדולים עניים רשאי לתת ממעות מעשר. ובזמננו, עד הנישואין גם בניו הגדולים דינם כבנים קטנים כיון שדרך כל העולם לזון את בניהם על שולחנם, וביאר שזו כוונת החכמת אדם, שכל זמן שדרים להיות סמוכים על שולחנו כלומר עד הנישואין, שדין כקטנים [וכן כתב בצדקה ומשפט פרק ו הערה לה, לגבי בחורי ישיבה, למרות שהתיר לתת מכספי מעשר שכן לימוד בניו הגדולים שאינו מחויב ללמדם, בכל זאת הצריך לקזז את דמי האש"ל שהיה משלם עבורם בלאו הכי בביתו]. ורק אחרי הנישואין רשאי לתת לבניו ממעות מעשר. וכן רשאי לתת לחתנו הסמוך על שולחנו ממעות מעשר.

ואם אין פרנסתו בריח, יכול לסמוך על ההיתר של רבינו חיים בן עטר, שלא יעשר את הכסף שמוציא למזונות בניו. כלומר, שברישום ההכנסות לצורך

מכספי מעשר. ויש מבארים בסברת הש"ך, לתרץ את סברת הט"ז, שאינו נחשב פוער חובו מן הצדקה, כיון שאינו חוב גמור שהרי אין כופים עליו. ועוד שלא תקנו חז"ל חוב ממוני על האב שיפרנס בניו מכספו, אלא עיקר החיוב הוא לדאוג לצרכי הבן, ושיפיר יכול ליתן צרכו מכספי צדקה.

אבל בשו"ת אבני צדק (יו"ד סימן קמב) נוקט שאין מחלוקת בין הש"ך והט"ז, כי יש בלאר בכוונת הש"ך, שהתיר לתת מכספי מעשר לבניו רק בגדולים מעל גיל 13 כלשונו 'בניו הגדולים' שאין כלל תקנת חכמים לזונם, והט"ז שאסר לתת מכספי מעשר לבניו מדבר אפילו מעל גיל 6 - עד גיל 13, שחייב לזונם מתקנת חכמים עד שיהיו גדולים.

הכרעת **החפץ חיים** בספרו **אהבת חסד** (חלק ב פרק יט) מעות מעשר עיקרו לצדקה לעניים, וקרובי העניים קודמין לאחרים, ורשאי לתת מכספי מעשר אפילו לבניו הגדולים שאינו חייב לטפל בהם, כיון שאין להם משל עצמם דינם כעניים והרי זה צדקה גמורה, ואפילו יש יכולת בידו לפרנס ממקום אחר.

4. ההנהגה הראויה בזמננו...

לא לתת לילדים: הברכי יוסף (סימן רנט סעיף יח) הביא את מחלוקת הט"ז שאוסר לזון בניו מכספי מעשר, ואת רבינו חיים בן עטר שהתיר, והסביר שמכאן שורש מנהג העולם שאין נותנים מעשר כספים כי סכמו שכל המזונות שנותנים לילדים שלהם זה כבר יותר ממעשר.

אך מפריך את מנהג העולם משני טעמים אחרים; א. מצד חישוב המעשרות, יש מצוה וסוד בהפרשת המעשר, לחשב שיתן עשירית בדיוק, ואם לא מחשב בדיוק את סכום המעשר שעליו לתת, לא קיים מצות מעשר כספים. ב. מצד ייעוד המעשרות, כל מצוה שהיה עושה אותה גם אם לא היה לו כספי מעשר אין לקיימה ממעשר שהרי הוא כפוער חובו בכספי מעשר, והרי זן בניו הוא דבר מוכרח לעשותו, או מצד אהבתו וכרחם אב, או משום רצון אשתו, ואז מצד שיחת הבריות שיצא עליו לעז במדינה, ולכן אין להוציא ממעות מעשר מזונות בניו. ומסיק למרות שבשעה שמקבל על עצמו לתת מעשר כספים יכול להחליט לאיזה מטרה יתן את סברת החזו"א, אפילו לזון את בניו, מכל מקום אם לא דחיקא ליה שעתא הרבה, לא נכון לעשות כן.

וכסברת הברכי יוסף מובא **בדרך אמונה** (הלכות מתנות עניים פרק ז ציון הלכה טג) בשם החזו"א צ"ל, וכן הורה הג"ר **יעקב ישראל קנייבסקי** צ"ל (ארחות רבינו חלק א עמוד רצז) שאין לזון את בניו ממעות מעשר [מתחילה הורה שיכול לזון בניו מכספי מעשר, ופעם אחרת הורה שאי אפשר, והסיק בארחות רבינו שכנראה חזר בו ודעתו לאסור]. והביא שם שביאר הג"ר **ח"ת קנייבסקי** שליט"א את סברת החזו"א, מאחר שהאב רוצה לפרנס את בניו ונהנה מכך, הרי זה כנותן מעות מעשר להנאת עצמו.

כלומר, שעיקר הענין של מעשר כספים הוא להפריש מכספו ולתת לעניים וצרכי מצוה, אבל כשאר קונה לצרכי ביתו מכספי מעשר, מוצרי יסוד בסיסים שהיה קונה בלאו הכי, לא קיים בכך מעשר כספים שנותן לעצמו ולא לאחרים.

רק לבניו הגדולים: כעין זה כותב **החכמת אדם** (שער משפטי צדק כלל קמד סעיף יא), שרק לבניו הגדולים מותר לתת מכספי מעשר שאינו חייב לטפל בהם, ואפילו שבידו לפרנסם בלאו הכי. ואם הוא עשיר והם סמוכים על שולחנו

עדכוני הלכה

כלה ממונו, כי לא נתן לעניים!

דבר נורא כתב בכתר ראש (אות כקה) שהג"ר חיים מוואליזין זצ"ל העיד על עצמו, שהסתפק האם רשאי להשתמש בכספי מעשר לבני ביתו, ולא אסתניע מילתא לשאול מרבו הגר"א מוילנא זצ"ל, והיקל בדבר להשתמש בכספי מעשר לצרכי בני ביתו, עד שבזמן לא כביר כילה ממונו, ותלה זה במה שאמרו בגמ' (ב"מ דף לג.) 'כל העושה כך כך סוף בא לידי כך', והתחיל מאז והלאה לשלם מעט מעט, והקב"ה מילא חסרונו.

מבואר בגמ' (ב"מ דף לג.) אבידתו קודמת לאבידת כל אדם, דכתיב (דברים טו ד) אָפַסְתָּ כִּי לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֲבִיּוֹן, שלך קודם לשל כל אדם. ואמר רב יהודה אמר רב: כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך. מפרש רש"י (ד"ה כל) יש לאדם ליכנס לפני משורת הדין ולא לדקדק שלי קודם, אם לא בהפסד מוכית, ואם תמיד מדקדק, פורק מעליו עול גמילות חסדים וצדקה, וסוף שיצטרך לבריות.

חישוב המעשרות, יוריד מההכנסות את הסכום שנצרך למזונות בניו, ורק מהנותר יפריש מעשר.

אל יבוא בכל עת: והוראת הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (באורח צדקה תשובות הגרש"ז אות טז) לגבי השאלה האם מותר לזון בניו הגדולים מגיל שש מכספי מעשר. והשיב, רבו המתירים על האוסרים, אבל כדאי לזכור את דברי החפץ חיים על הגמ' 'עושה צדקה בכל עת' זה המפרנס בניו ובנותיו הגדולים, מוסיף החפץ חיים וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ (ויקרא פרק טז פסוק ב) בצדקה של בכל עת, אי אפשר לבוא אל הקודש. ומסיים הגרש"ז שבמקומות שהחוק מחייב לפרנס גם מעל לגיל זה, אין לנכות.

י"ר כח
להרב דוד גוטפריד
שליט"א בעל מחבר ספר **אהבת חסד עם תורת חסד עיונים** וביאורים, שהרבה מהדברים בגיליון זה, הוא מתוך דבריו הנפלאים.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **גיל החיוב:** עד גיל שש כופין את האב לפרנס את בניו ובנותיו הקטנים. מגיל שש עד שיגדלו (בבן גיל 13 ובבת 12), תקנו שיפרנס אבל אין כופין, ואם אין זון מביישים אותו בריבים. אחרי שגדלו אין חוב על האב לפרנסם, אבל אם אין להם מה לאכול, כגון בבת שגדלה ואינה יכולה להתפרנס משום 'כל כבודה', כופין את האב לפרנסם מדין קורבה.
- ב. **צדקה בכל עת:** עושה צדקה בכל עת. זה הזן בניו ובנותיו כשהם קטנים, והיינו בגדולים מעל גיל שש וכל שכן גדולים ממש, אבל פחות מגיל שש הוא חיוב גמור ולא צדקה.
- ג. **כספי מעשר:** נחלקו הפוסקים האם מותר לתת מעשר כספים רק לעניים, או גם לשאר מצוות.
- ד. **פרנסת בניו:** מזונות בניו פחות מגיל 6, לכל הדעות אין לחשב מכספי מעשר. מעל גיל 6 לדעת הש"ך רשאי לשלם מכספי מעשר, לדעת הס"ז אסור לחשב מכספי מעשר. מעל גיל 13 עד שדרכם להתפרנס בעצמם, לדעת האגרות משה בזמננו אין לחשב מכספי מעשר, לדעת השבט הלוי אפשר לחשב מכספי מעשר.
- ה. **עד הנישואין:** לדעת הצדקה ומשפט עד הנישואין אין לפרנס מכספי מעשר ומהנישואין רשאי, ואם הוא דחוק יוריד את סכום ההוצאה של מזונות בניו מגיל שש ואילך, מחישוב ההכנסות שלו.
- ו. **פורע חוב:** לדעת הברכי יוסף והחזו"א כל הוצאה שהיה מוציא גם אם היה נצרך לשלמה מכספו הפרטי, אין לשלם ממעשר, כי נחשב כפורע חובו מכספי מעשר. והעיד הגר"ח מוואליזין שכלה ממונו, כאשר זן בניו מכספי מעשר.

נושא הגליון הבא:

עשר בשביל שתתעשר!

הגיליון נועד לעורר את לב הלומד, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפ"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס'

'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא
לדעת לחיות מהלכה

גליון שבועי
שיעורים וימי עיון
מוקד למענה הלכתי
בירורי הלכה אקטואליים
קו הילכתא
חבורות הדרכה

מוקד הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי

קו הילכתא

02-5377-085

5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...